
Fra: Vibeke Midgaard <vibeke.midgaard@gartner.no>
Sendt: 28. januar 2016 09:48
Til: Postmottak LMD
Kopi: Vibeke Midgaard; Trygve Øren; Trygve Simlenes; haako-my@online.no; tore@holegard.no; Bjørn Oppberget
Emne: Innspill til meldingen om jordbrukspolitikken - Raude bær

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Fullført

Høringsuttalelse fra Forhandlingsutvalget for Raude Bær og fryseriene i Sogn og Fjordane, Valldal og Østlandet.

Raude bær er en betydelig næring for produsenter både på Vestlandet og Østlandet. På primærnæringsnivå innenfor ordningen med Konservesindustriens Landsforening er det snakk om mer enn 45 millioner. I tillegg har tilknyttede fryserier en omsetning for mer enn 14 millioner.

Mange produsenter har dette som hovednæring, enten med leveranser til konsum, industri eller en kombinasjon. Det er snakk om kulturer med høy anseelse i forbrukers øyne, både med tanke på kvalitet, kultur og sunnhet. Jordbær har hatt en unik posisjon i norsk kultur som det bæret vi spiser mest av. Bringebær har vist en enorm økning de siste 10-12 årene. Kulturene er kapitalkrevende mht. både investering og drift. I tillegg er det meget værutsatt. En kald blomstring eller frost i blomstringen kan ødelegge en hel sesong. Det samme kan kalde og snefattige vintre, eller mye regn i vekstsesongen. Det er derfor utrolig viktig at produsenten sikres gode, sikre og langsiktige rammevilkår. Vi definere rammevilkårene til å omfatte investeringsordninger som gjør det mulig å starte opp, markedsadgang gjennom gode og samarbeidende parter og organer, støtteordninger ved naturutfordringer/værforhold som gir avlingsskade og samarbeidsordninger slik som vi har med Konservesindustriens Landsforening. Tilskuddsordninger som kvalitets- og arealtilskudd er også meget viktige. Nye tilskuddsordninger for å sikre drift i fryseri som igjen sikrer høy innfrysingskvalitet i innfrysingsformater som industrien kan bruke, er også interessant. Dette har vært oppe i et hurtigarbeidende utvalg i 2013.

Helt grunnleggende er også tilgang til sorter og sortsmateriale som tåler norsk klima og som oppfyller industriens krav til kvalitet og som passer til industriell prosessering. Her har det i de senere årene vært 2 prosjekter rettet mot å finne nye sorter. Prosjektene har ført til meget godt samarbeid mellom industri og produsent og man har kommet frem til flere lovende sorter, både for jordbær og bringebær. Slike prosjekter må sikres i fremtiden også.

Både jordbær og bringebær er helt avhengig av mennesker som plukker bærene. Dette er en stor utfordring for produsenten med krav til timelønn, arbeidstid, bostedsløsninger, ID-papirer, bankkonto, arbeidstilsynet, sesongstart og ankomst av plukkerne, etc. Alle plukkerne ønsker å tjene mest mulig. Det ønsker produsenten å legge til rette for, men innenfor hva som er lovlig og hensiktsmessig. Over flere år er det gjort store investeringer hos produsenten for å sikre gode bostedsløsninger for tilreisende plukkere. Fleksibel arbeidstid for sesongarbeidere er viktig for å sikre inntjening og plukkekapasitet når behovet er der. Forståelsen på myndighetsnivå for fleksibel arbeidstid er blitt noe bedre, men kan bli bedre og må ikke undervurderes. Det er meget viktig at slik fleksibilitet blir opprettholdt.

Gode løsninger for ID-sjekk og opprettelse av bankkonto for sesongarbeidere er viktig, slik at dette kan skje effektivt.

Prisen på bær som leveres til industri er selvfølgelig viktig. Vi har meget gode forhandlinger med KL og industrien. Det er likevel ikke til å komme unna at det hadde vært ønskelig at produsentene fikk mer for bærene enn de får, kanskje særlig mht. jordbær. Dette er en helt åpen diskusjon vi har med industrien, og **de betaler det de kan** gitt ønsket om norske bær i produktet sammenholdt med hva totalprisen på et syltetøyglass kan være for at en forbruker fortsatt kjøper varen. Syltetøy i Norge er et helt annet produkt enn i Europa, men mindre bruk av sukker og bruk av mer bær. Altså et sunnere produkt. Produsentene har en åpen diskusjon om alle forhold tilknyttet pris og prissammensetting, noe som er meget konstruktivt for alle parter. Med dette bakteppet mener produsenten at bær til industri må være en del av den større landbrukspolitikken med diverse ordninger, slik at produsentene sikres god økonomi også sett i lys av alle andre perspektivene produsentene bidrar med, slik som vedlikehold av kulturlandskap, arbeidsplasser, samfunnsansvar, sunne bær til folket, etc.

Oppsummert faktorer som er uhyre viktige for å opprettholde en konkurransekraftig og bærekraftig produksjon av raude bær er:

- DK-tilskudd som monner
- Støtte til fryseri i bærdistriktene
- Fleksibel arbeidstidsordning for sesongarbeidere
- Investeringsstøtte, muligheter for å låne penger gunstig over relevant tid for oppstart av bærproduksjon
- Innovasjonsprogram som gjør det mulig for nye og eksisterende produsenter å investere i nye løsninger, enten det gjelder innfrysing, pakking, lager, etc.
- Sortstilgang
- Tilgang til plantemateriale

Farer som er verd å merke seg:

- Vi har sett en kraftig reduksjon av antall jordbærprodusenter over tid. Ovennevnte faktorer er en viktig del av dette, men den aller viktigste antas å være manglende sorter som gir god lønnsomhet samtidig som den oppfyller behovet til industrien.

Produsenten og fryseriene setter stor pris på dialog med industrien og myndighetene for å finne gode og konkurransekraftige løsninger for alle parter.

For Forhandlingsutvalget for Raude Bær/v sekretær Vibeke Midgard

Med vennlig hilsen/Best regards

Vibeke Midgaard

Markedskonsulent/Market Advisor

Kontortelefon: + 47 23 24 93 11

Mobiltelefon: + 47 91 85 45 19

Email: vibeke.midgaard@gartner.no

Webside: www.gartner.no

